

ANADOLU LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ CİNSİYET DEĞİŞKENİNE GÖRE İNCELENMESİ (ISPARTA İLİ ÖRNEĞİ) ¹

ANALYSIS OF THE ATTITUDES OF THE ANATOLIAN HIGH SCHOOL STUDENTS TOWARDS THE PHYSICAL EDUCATION COURSE ACCORDING TO THE GENDER VARIABLE (EXAMPLE OF ISPARTA PROVINCE)

²Nurgül ÖNDER*

²Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, Burdur, Türkiye

*nuurrgguull@hotmail.com

ÖZET

Yapılan bu araştırmada Anadolu Lisesi öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine göre incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya Isparta ilinde bulunan Anadolu Liselerinde öğrenim gören 143 öğrenci katılmıştır. Katılımcıların beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının belirlenmesinde "Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Elde edilen verilerin istatistiksel analizlerinde SPSS 15.0 programında frekans ve independent t test kullanılmıştır. Araştırmanın sonunda öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının orta seviyede olduğu tespit edilmiştir. Cinsiyet değişkenine göre ele alındığı zaman, öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının istatistiksel açıdan anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuştur. Elde edilen bulgulara göre, erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının kadın öğrencilerden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p < 0.05$). Sonuç olarak, Anadolu Lisesi öğrencilerinde cinsiyet faktörünün beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum üzerinde önemli bir belirleyici olduğu söylenebilir.

Anahtar kelimeler: Beden eğitimi ve spor, lise öğrencileri, tutum

ABSTRACT

In this study, it was aimed to examine the attitudes of Anatolian High School students towards physical education lesson according to gender. 143 students participated in the research. Studying at Anatolian High School in Isparta province. "Physical Education lesson Attitude Scale" was used in determining to the attitudes of the participants towards physical education and sports lesson. Frequency and independent t test were used in SPSS 15.0 program in statistical analysis of obtained data. At the end of the research, it was determined that the attitudes of the students towards physical education and sports lesson are at middle level. When addressed according to the gender variable, the attitudes of students towards physical education and sports lessons were found to show statistically significant differences. According to the findings, male students' attitudes towards physical education and sports lessons were found to be higher than female students ($p < 0.05$). As a result of, it can be concluded that the gender factor in Anatolian High School students is an important determinant of attitudes towards physical education and sports lesson.

Keywords: Physical education and sport, high school students, attitude

JEL CODE: L83

GİRİŞ

Eğitimin temel amaçlarının başında insanların sahip oldukları bazı yetenek ve gizli güçleri ortaya çıkarmak, söz konusu özelliklerin en üst seviyeye çıkartılmasına destek olma amaçları gelmektedir. Öğrencilerin fiziksel, duygusal, zihinsel ve sosyal açıdan bir bütün olarak yetiştirilmeleri çağdaş eğitim sisteminin temel ilkeleri arasında yer almaktadır. Bu nedenle günümüzde eğitim faaliyetlerinin modern bir anlayışa sahip olması öğrencilerin gelişimlerini desteklemektedir. Modern eğitim anlayışına göre temel hareket becerilerinin öğretilmesini ve

¹ Yapılan bu çalışma 4. Uluslararası Spor Bilimleri Turizm ve Rekreasyon Öğrenci Kongresinde Sözel Bildiri olarak sunulmuştur.

öğrencilerin hareketler yoluyla öğrenmelerini sağlayan tek ders beden eğitimidir. Bu durum eğitim müfredatları içinde beden eğitimi dersleri modern eğitim sisteminin ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir (Kangalgil ve ark., 2006). Kavramsal açıdan ele alındığı zaman beden eğitimi “Kişinin fiziksel ve ruhsal gelişimini organizma bütünlüğüne zarar vermeden sağlayan, bireyi bulunduğu ortama ve topluma faydalı bir fert olarak yetiştirmeyi amaçlayan bilim dalı” biçiminde tanımlanmaktadır (Açak, 2006). Eğitim sistemi içerisinde önemli bir yere sahip olan beden eğitimi ve sporun birçok faydası bulunmakta olup, beden eğitimi ve sporun temel faydalarının başında genel sağlık düzeyinin geliştirilmesi, sosyal ve fiziksel gelişimin desteklenmesi, saldırgan davranışları en aza indirme gelmektedir (İmamoğlu, 2011; Şahin ve ark., 2012; Keskin, 2014; Vardar, 2015).

Bal’a (2010) göre beden eğitimi, insanın bilişsel, fiziksel ve duyuşsal gelişimini, bulunduğu yaşına uygun genetik kapasitesinin gerektirdiği verim gücüne ulaşabilmesi için yapılan etkinliklerin tümünü kapsamaktadır. Ayrıca öğrencilerin beden sağlığı ve fiziksel becerilerini geliştirmeye yönelik, gerektiğinde çevresel koşullara dayalı oyunlara, sportif hareketlere ve çalışmaların tümünü olgunlaştırıp geliştiren, en az yorgunluk vererek en çok fayda sağlayan spor faaliyetlerini alan eğitim birimidir.

Eğitim sisteminin önemli bir parçası olan beden eğitimi derslerinin amaçlarını gerçekleştirebilmesi için öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının olumlu olması oldukça önemlidir (Sproule ve ark., 2007; Hünük, 2006). Bunun yanında insanların sahip oldukları tutumlar özellikle ilk yaşlardaki yaşantıları, daha önce edinilen önyargı, dogma, inanç ve değerler, bireyin içinde bulunduğu grup ve toplum içindeki konumu, bireyin sahip olduğu “benlik duygusu” ve bireyin almış olduğu eğitim önemli birer belirleyicidir (Özyalvaç, 2010). Tutumlar beden eğitimi dersi üzerinde önemli bir belirleyici olduğu için beden eğitimi ve spor dersine yönelik öğrenci tutumlarının ele alınması ders verimliliğini arttırmak için oldukça önemlidir. Bu kapsamda yapılan bu çalışmada Anadolu Lisesi öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine göre incelenmesi amaçlanmıştır.

MATERYAL VE METOT

Araştırma Grubu

Araştırmaya Isparta il merkezinde bulunan Anadolu Liseleri’nde öğrenim gören 143 öğrenci dâhil edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre yüzdelik dağılımları Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Yüzdelik Dağılımları

Cinsiyet	f	%
Kadın	85	59,4
Erkek	58	40,6
Toplam	143	100,0

Tablo 1’de görüldüğü gibi araştırmaya katılanların %59,4’ünün kadın, %40,6’sının ise erkek olduğu bulunmuştur.

Verilerin Toplanması

Araştırmaya dahil edilen lise öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının tespit edilmesinde Güllü & Güçlü (2009) tarafından geliştirilen “Beden Eğitimi Dersi Tutum

Ölçeği” kullanılmıştır. Kullanılan ölçekte 24 olumlu ve 11 olumsuz olmak üzere toplam 35 soru yer almaktadır. Ölçek tek boyutlu olup, ölçek geliştirme sürecinde tek faktörün açıkladığı varyans değeri %36,19 ve birinci öz değeri ise 12,67 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin güvenilirlik analizleri yapıldıktan sonra Cronbach Alfa değerinin 0,94, güvenilirlik katsayısının ise 0,80 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ölçek 5’li likert türünde olup, derecelendirme biçimi “Tamamen Katılıyorum (5), Katılıyorum (4), Kararsızım (3), Katılmıyorum (2), Kesinlikle Katılmıyorum (1)” şeklinde gerçekleştirilmektedir. Ölçekte yer alan 35 maddeden 11’i olumsuz (madde 3, 17, 19, 20, 24, 25, 26, 29, 30, 34, 35) ve 24’ü olumludur. Ölçekten elde edilebilecek en düşük puan 35 ve en yüksek puan 175 olup, ölçekten alına puanın artması olumlu tutumu, düşük puan ise olumsuz tutumu ifade etmektedir (Güllü & Güçlü, 2009).

İstatistiksel Analiz

Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel analizleri SPSS 15.0 programında yapılmıştır. Araştırma grubuna ilişkin tanımlayıcı bilgilerin belirlenmesinde frekans analizi kullanılmış, cinsiyet değişkenine göre tutum puanlarının karşılaştırılmasında ise independent t test analizinden yararlanılmıştır.

BULGULAR

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Ortalama Tutum Puanları

Değişken	N	Minimum	Maximum	Mean
Tutum Puanı	143	59	175	120,22

Tablo 1’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının orta düzeyin üzerinde, yükseğe yakın olduğu bulunmuştur. Elde edilen bu bulgulara göre öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının olumlu olduğu söylenebilir.

Tablo 2. Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Cinsiyet	N	Mean	Std. Deviation	t	p
Kadın	85	116,25	21,187	-2,707	,008
Erkek	58	126,05	21,390		

Tablo 2’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiş, elde edilen bulgulara göre erkek öğrencilerin kadın öğrencilere kıyasla daha yüksek tutum puanına sahip oldukları, dolayısıyla kadın öğrencilere göre daha olumlu tutum düzeyine sahip oldukları tespit edilmiştir ($p < 0.05$).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmaya katılan öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının olumlu olduğu tespit edilmiştir. Literatürde yer alan benzer çalışmalarda da beden eğitimi ve spor dersine yönelik öğrenci tutumlarının genellikle yüksek (olumlu) olduğu rapor edilmiştir (Çelik & Pulur, 2011; Aybek ve ark., 2012). Bu kapsamda elde edilen bulguların literatürle uyumlu olduğu söylenebilir. Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının olumlu

olmasının temelinde eğitim sistemi içerisinde öğrencilerin zevk aldıkları derslerden biri olmasının yattığı düşünülebilir.

Araştırmaya dâhil edilen öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının erkek öğrenciler lehine yüksek olduğu bulunmuş, bu kapsamda erkek öğrencilerin kadın öğrencilere kıyasla beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu tespit edilmiştir. Literatürde yer alan çalışmalarda da cinsiyet unsurunun beden eğitimi ve spor dersine yönelik öğrenci tutumları üzerinde önemli bir belirleyici olduğu bulgularına ulaşılmıştır (Flores ve ark., 2008; Koca ve ark., 2005; Zeng ve ark., 2011). Bu kapsamda araştırma elde edilen bulguların literatürle paralellik gösterdiği görülmektedir. Erkek öğrencilerin kadın öğrencilere kıyasla tutum puanlarının daha yüksek olmasının temelinde erkeklerin kadın öğrencilerden fiziksel olarak daha güçlü olmalarının, buna paralel olarak beden eğitimi derslerinde uygulanan hareketleri daha iyi yapmalarının, dolayısıyla beden eğitimi dersinden daha fazla keyif almalarının yattığı düşünülebilir.

Sonuç olarak, Anadolu Lisesi öğrencilerin cinsiyet değişkeni beden eğitimi ve spor dersine yönelik öğrenci tutumlarını etkilemektedir. Beden eğitimi dersine yönelik öğrenci tutumlarının erkek öğrenciler lehine yüksek olduğu, literatürde yer alan çalışmaların da bu görüşü desteklediği göz önünde bulundurularak kadın öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarını arttırmaya yönelik çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Açak, M. (2006). *Beden eğitimi öğretmenin el kitabı*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Aybek, A., İmamoğlu, O., & Taşmektepligil, M.Y. (2012). Öğrencilerin beden eğitimi dersi ve ders dışı etkinliklerine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 51-59.
- Bal, E. (2010). *İlköğretim okullarındaki beden eğitimi dersinin yapılmasında karşılaşılan yetersizliklerin giderilmesinde yönetici ve öğretmenlerin rolü*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Çelik, Z., & Pulur, A. (2011). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Özel Sayı, 115-121.
- Flores, J., Salguero, A., & Marquez, S. (2008). Goal orientations and perceptions of the motivational climate in physical education classes among Colombian students. *Teaching And Teacher Education*, 24(6), 1441-1449.
- Güllü, M., & Güçlü, M. (2009). Ortaöğretim öğrencileri için beden eğitimi dersi tutum ölçeği geliştirilmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2), 138-151.
- Hünük, D. (2006). *Ankara ili merkez ilçelerindeki ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının sınıf düzeyi, öğrenci cinsiyeti, öğretmen cinsiyeti ve spora aktif katılımları açısından karşılaştırılması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- İmamoğlu, C. (2011). *Aktif olarak spor yapan ve yapmayan lise öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumlarının karşılaştırılması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- İnceoğlu, M. (2010). *Tutum algı iletişim*. 5. Baskı. İstanbul: Beykent Üniversitesi Yayınevi.
- Kangalgil, M., Hünük, D., & Demirhan, G. (2006). İlköğretim, lise ve üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*, 17(2), 48-57.

- Keskin, O. (2014). Effects of physical education and participation to sports on social development in children. *Journal of International Multidisciplinary Academic Researches*, 1(1), 1-6.
- Koca, C., Aşçı, F.H., & Demirhan, G. (2005). Attitudes toward physical education and class preferences of Turkish adolescents in terms of school gender composition. *Adolescence*, 40(15), 365-375.
- Özyalvaç, N.T. (2010). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ile akademik başarı motivasyonlarının incelenmesi (Konya Anadolu Lisesi örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Konya.
- Sproule, J., John Wang, C. K., Morgan, K., McNeill, M., & McMorris, T. (2007). Effects of motivational climate in Singaporean physical education lessons on intrinsic motivation and physical activity intention. *Personality and Individual Differences*, 43, 1037-1049.
- Şahin, M., Yetim, A.Z., & Çelik, A. (2012). Psikolojik sağlamlığın gelişiminde koruyucu bir faktör olarak spor ve fiziksel aktivite. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(8), 373-380.
- Vardar, T. (2015). Importance of sports in preventing aggressive behavior among young people. *Journal of International Multidisciplinary Academic Researches*, 2(2), 41-49.
- Zeng H.Z., Hipscher M., & Leung R.W. (2011). Attitudes of high school students toward physical education and their sport activity preferences. *Journal of Social Sciences*, 7(4), 529-537.

EXTENDED ABSTRACT

From the conceptual point of view, the first definitions of the concept of attitude are seen by Alport and Kaniz. Alport's attitude "Kaniz's attitude" is defined as "a positive or negative reaction to objects or symbols in the vicinity of Kaniz, while" defining the reaction of Kaniz to the reactions and situations of all objects, forming an effective force, and being ready to be cognitive and nervous, negative tendency in evaluation" (İnceoğlu, 2010). The negative attitudes towards physical education lessen the course efficiency of the students and increase absenteeism. In addition to this, negative attitudes towards physical education lessens the lesson that students give to the lesson, and also creates some problems in the course of the course (Güllü & Güçlü, 2009). The aim of this study to examine the attitudes of Anatolian High School students towards physical education lesson according to gender. 143 Anatolian High School students included in the research in Isparta province center.

Survey questionnaires were used in the data collection process consists of two parts. In the first part of the questionnaire consist of students gender questions. In the second part of the questionnaire consist of "Physical Education Attitude Scale" developed by Gullu & Guclu (2009). There are 35 questions in Physical Education Attitude Scale. Total negative questions 11 pieces, total positive questions 24 pieces in the scale. 11 negative items consist of 3, 17, 19, 20, 24, 25, 26, 29, 30, 34, 35 and 24 questions. The scale is one-dimensional variance and explained by a single factor of %36.19. The scale reliability analysis Cronbach's alpha value of 0.94, while the reliability coefficient was determined to be 0.80. The scale is a five-point Likert type. The scale format "Completely Agree (5), Agree (4), Neutral (3), Disagree (2) Strongly Disagree (1)" is made in the form. The lowest score was 35 taken from the scale, the highest score can be taken 175 points in the scale (Gullu & Guclu, 2009). Higher scores shows that increases in students' attitude scores. Statistical analyzes of the data obtained in the study were made in the SPSS 15.0 program. Frequency analysis was used in determining the

descriptive information related to the research group and independent t test analysis was used in comparison of attitude scores according to gender variable.

It was found that the attitudes of the students who participated in the survey towards the physical education and sports lesson were higher than the middle level and higher. According to these findings, it can be said that the attitudes of the students towards physical education and sports lesson are positive. In addition to, it was found that the attitudes of the students who participated in the survey towards the physical education and sports lesson were higher than the middle level and higher. According to these findings, it can be said that the attitudes of the students towards physical education and sports lesson are positive.

It was determined that the attitudes of the students who participated in the research towards the physical education lesson were positive. It has been reported that student attitudes towards physical education and sports courses are generally high (positive and positive) in similar studies in the literature (Çelik & Pular, 2011; Aybek et al., 2012). Findings obtained in this context can be said to be consistent with the literature. It can be considered that the positive attitude of the students towards attitudes towards physical education and sports lectures is one of the lessons that students enjoy in the education system.

The attitudes of the students included in the survey to physical education and sports lesson were found to be higher in favor of male students. In this context, male students' attitudes towards physical education and sports lesson were found to be more positive than female students. It has been found that gender factor is an important determinant of student attitudes towards physical education and sports lesson in studies in literature (Flores et al., 2008; Koca et al., 2005; Zeng et al., 2011). In this context, the findings obtained from the research are in parallel with the literature. It can be considered that the male students are more physically stronger than the female students, and the more they enjoy the movements in the physical education lessons, the more the enjoyment of the physical education lesson is the basis of the higher attitude scores of the male students compared to the female students.

As a result, Anatolian High School affects student attitudes towards gender-changing physical education and sports lessons. Considering that student attitudes towards physical education are higher in favor of male students and studies in the literature support this view, studies can be done to increase the attitudes of female students towards physical education and sports lesson.